

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Cumhur UZUN
Muğla Milletvekili

20 Haziran 2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 11450 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Muğla ili Yatağan ve Mentеше ilçeleri sınırları içerisinde bulunan S:62689 sayılı IV. Grup maden işletme ruhsatlı sahada, ruhsata konu maden üretimine devam edilebilmesi gerekçesiyle bazı taşınmazların Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından acele kamulaştırılmasına karar verilmiştir.

Karar kapsamında Yatağan ilçesinin Turgut ve Bağyaka mahalleleri ile Mentеше ilçesinin Bayır Mahallesi'nde toplam 43 parsel acele kamulaştırma kapsamına alınmıştır. Söz konusu taşınmazların toplam büyüklüğünün yaklaşık 337.191 metrekare olduğu; Yatağan'daki taşınmazların önemli bir bölümünün zeytinlik ve tarım arazisi niteliğinde bulunduğu, yaklaşık 108.651 metrekare zeytinlik alanda 2.160 civarında zeytin ağacının yer aldığı anlaşılmaktadır.

Muğla'da kömür madenciliği ve termik santral faaliyetleri uzun yıllardır hava kirliliği, toz emisyonu, yer altı ve yüzey suları, tarım arazileri, zeytinlikler, orman varlığı, halk sağlığı ve ekolojik bütünlük üzerinde ciddi baskı yaratmaktadır. Bu nedenle Yatağan ve Mentеше'deki yeni acele kamulaştırma kararı yalnızca mülkiyet hakkı bakımından değil; çevresel etki değerlendirmesi, kümülatif etki analizi, zeytinliklerin korunması, tarım dışı kullanım izinleri ve yaşam alanlarının geleceği bakımından da incelenmesi gereken çok boyutlu bir kamu sorunudur.

Daha önce Akbelen ve çevresindeki acele kamulaştırma sürecinde Danıştay tarafından yürütmenin durdurulmasına karar verilmiş olması da, maden üretiminin devamı gerekçesiyle çevresel, tarımsal ve sosyal etkileri geri dönülmez biçimde ağırlaştırılan işlemlerin yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu kapsamda;

1. S:62689 sayılı IV. Grup maden işletme ruhsatlı saha ve bu sahada yürütülen veya yürütülmesi planlanan faaliyetler hakkında Bakanlığınızca verilmiş bir ÇED Olumlu, ÇED Gerekli Değildir, ÇED Gereklidir, kapsam dışı veya muafiyet kararı var mıdır? Varsa kararın tarihi, sayısı, kapsamı ve proje kapasitesi nedir?

2. Acele kamulaştırma kapsamına alınan Yatağan/Turgut, Yatağan/Bağyaka ve Mentеше/Bayır mahallelerindeki 43 parsel mevcut ÇED kararlarının proje alanı içinde yer almakta mıdır? Yer almıyorsa bu taşınmazlar için yeni ÇED süreci başlatılacak mıdır?
3. Proje alanı; mevcut maden ocakları, termik santral faaliyetleri, pasa/döküm alanları, yollar, enerji altyapısı ve çevredeki diğer sanayi faaliyetleriyle birlikte kümülatif çevresel etki analizine tabi tutulmuş mudur? Tutulduysa raporun sonuçları nelerdir?
4. Kamulaştırma kapsamındaki zeytinlik alanların ve zeytin üretimi yapılan tarım arazilerinin çevresel etkilerden korunması amacıyla Bakanlığınızca özel bir değerlendirme yapılmış mıdır? 3573 sayılı Kanun'un zeytinlik sahaların korunmasına ilişkin hükümleri bakımından Bakanlığınızın görüşü nedir?
5. Söz konusu parsellerin tamamı bakımından tarım dışı kullanım izni, toprak koruma projesi, arazi kullanım kabiliyeti sınıfı, dikili tarım arazisi tespiti ve zeytinlik envanteri çıkarılmış mıdır? Çıkarıldıysa sonuçları nelerdir?
6. Acele kamulaştırma kapsamındaki alanların orman alanı, doğal sit, arkeolojik sit, koruma alanı, su havzası, dere yatağı, mera, ekolojik bağlantı alanı veya hassas habitatlarla ilişkisi araştırılmış mıdır? Bu konuda Bakanlığınızın ilgili birimlerinden alınmış görüşler nelerdir?
7. Yatağan ve Mentеше'de kömür ve maden faaliyetleri kaynaklı hava kirliliği, PM10/PM2.5, çöken toz, ağır metal, yer altı suyu, yüzey suyu, gürültü ve toprak kirliliği ölçümleri son 5 yılda hangi noktalarda, hangi sıklıkla yapılmıştır? Bu ölçümlerde sınır değeri aşımı tespit edilmiş midir?
8. Bakanlığınız veya Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından söz konusu ruhsat sahası, bağlantılı maden faaliyetleri veya işletmecisi şirket hakkında son 10 yılda kaç denetim yapılmıştır? Bu denetimlerde idari para cezası, faaliyet durdurma, izin iptali veya çevre mevzuatına aykırılık tespiti yapılmış mıdır?
9. Acele kamulaştırma kararından önce yöre halkının, taşınmaz maliklerinin, muhtarların, belediyelerin ve meslek örgütlerinin katılımıyla herhangi bir bilgilendirme veya halkın katılımı toplantısı yapılmış mıdır? Yapılmadıysa çevresel karar alma süreçlerinde halkın katılımı ilkesi nasıl sağlanmıştır?
10. Danıştay'ın Akbelen acele kamulaştırmasına ilişkin yürütmeyi durdurma kararında ortaya koyduğu hukuki ve çevresel değerlendirmeler dikkate alınarak Yatağan ve Mentеше'deki 43 parsel yönünden ÇED süreci, çevre izinleri, kümülatif etki analizi ve zeytinliklerin korunması bakımından Bakanlığınızca yeniden inceleme başlatılacak mıdır?